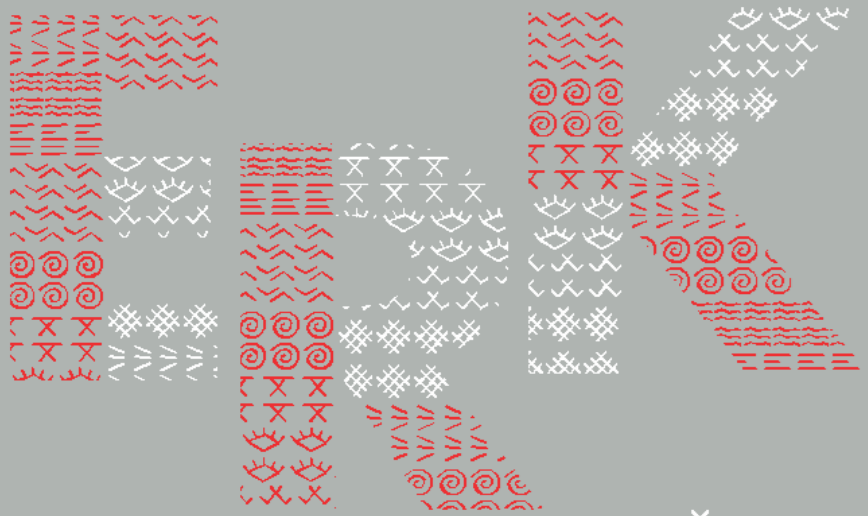
Eesti Rahvakultuuri Keskuse poolt rakendatavatest toetusmeetmetest ülevaade

20.10.2026

Margit Salmar

toetusmeetmete osakonna juhataja

EESTI RAHVAKULTUURI KESKUS

Eesti Rahvakultuuri Keskus

- tegutseb Kultuuriministeeriumi haldusalas;
- rahvakultuuri püsimisele ning arengule kaasaaitamine ning valdkondliku andmekogu pidamine;
- vaimse kultuuripärandi nimistu haldamine;
- täiskasvanute tööalase koolituse ja vabahariduslikku koolituse korraldamine rahvakultuuri valdkonnas;
- osalemine kultuuripoliitika kujundamise ja elluviimise protsessis maakondlikul, üleriigilisel ja rahvusvahelisel tasandil.

Toetusmeetmete osakond

1. korraldame ja koordineerime toetusmeetmetega seotud tegevusi;
2. kontrollime toetuse sihipärast kasutamist;
3. koostame toetusperioodi rakendamise kohta kokkuvõtteid;
4. esitame Kultuuriministeeriumile ettepanekuid toetusmeetmete rakendamise parendamiseks;
5. teeme koostööd valdkonnaga.

Proloog

2003 UNESCO *(vaimse kultuuripärandi kaitse konventsioon)*

2005 UNESCO *(kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsioon)*

“Lõuna-Eesti keel ja kultuur 2000-2004” oli esimene Kultuuriministeeriumi loodud kultuuriprogramm.

Milleks regionaalsed toetusmeetmed?

17. oktoobril 2003. aastal võeti UNESCO-s vastu vaimse kultuuripärandi kaitse konventsioon, mille eesmärkide täitmist toetavad kõik kultuuriruumid.

Sellest tulenevalt on toetuste eesmärkideks:

* väärtustada ja taaselustada Eesti erinevatele kultuuriruumidele omast elulaadi, tavasid ja kombeid, oskusi ning keelelist eripära;

* aidata kaasa vaimse ja materiaalse kultuuripärandi säilimisele, taastumisele ning arengule;

* kohalikus kultuuris osalejate ringi laiendamine ja eriti noorte sidumine esivanemate keele ja kultuuripärandiga.

Erinevate toetusmeetmete rakendamisega aitame kaasa rahvakultuuri ja vaimse kultuuripärandi väärtustamisele ning arendamisele.

Toetusmeetmed

1. Folkloorifestivalide toetamine (alates 2000)

2. Kihnu kultuuriruumi toetamine (alates 2008)

3. Saarte pärimuskultuuri toetamine (alates 2008)

4. Mulgimaa pärimuskultuuri toetamine (alates 2010; eelnevalt programm „Lõunaeesti keel ja kultuur“ 2000-2009)

5. Peipsiveere pärimuskultuuri toetamine (alates 2009)

6. Setomaa pärimuskultuuri toetamine (alates 2003)

7. Vana-Võromaa pärimuskultuuri toetamine (alates 2010; eelnevalt programm „Lõunaeesti keel ja kultuur“ 2000-2009)

8. Virumaa pärimuskultuuri toetamine (alates 2011)

9. Rahvakultuuri valdkonna partnerorganisatsioonide toetamine (alates 1999)

10. Maakondlike ning maakondade üleste laulu- ja tantsupidude toetamine (alates 2024)

11. Etenduskunstide regionaalse kättesaadavuse toetused “Teater maal” (alates 2005)

12. Laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide juhendajate tööjõukulu toetus (2021)

Toetusmeetmed 2

… on aidanud tutvustada pärimust, tugevdada sidemeid eri põlvkondade vahel, propageerinud ja õpetanud vanu käsitöövõtteid vms. Kõik see, mis on aidanud ühel kogukonnal tõsta enesekindlust oma identiteedi kandjana, on leidnud toetust ning mõjutanud jätkusuutlikke väljundeid igapäevaelus.

… on tähelepanu keskmesse tõstnud vaimse kultuuripärandi uurimise. See on valdkond, millega tegelemine on pikaajaline protsess.

… on märgatavalt tõstnud inimeste huvi oma paikkonna ajaloo ja traditsioonide vastu.

Toetusmeetmed 3

… on aidanud kaasa piirkondade pärimuskultuuriliste eripärade hoidmisele ning väärtustamisele.

… on aktiviseerinud kogukondi ühistegevusele.

… on aidanud kaasa kogukondade identiteedi tugevdamisele.

… on käivitanud väikeste vahendite hulgaga suuri protsesse.

2026 aasta toetusmeetmete kokkuvõte

	Toetusmeede	taotlusi kokku	summas €	2026. a eelarve	rahastatud projekte	summas € (koos jääkidega)
1	**Kihnu kultuuriruum**	20	199 547	106 050	**16**	106 050
2	**Mulgimaa pärimuskultuur**	38	209 302	112 598	**33**	114 770
3	**Peipsiveere pärimuskultuur**	12	67 054	47 217	**10**	47 277
4	**Saarte pärimuskultuur**	36	161 735	77 070	**31**	85 186
5	**Setomaa pärimuskultuur**	65	240 283	173 758	**64**	173 758
6	**Virumaa pärimuskultuur**	34	192 388	67 824	**24**	68 324
7	**Vana-Võromaa pärimuskultuur**	31	193 451	101 200	**26**	102 444
8	**Folkloorifestivalide toetamine**	16	74 783	29 620	**15**	29 620
9	**LTP maakondlikud ja maakonnaülesed peod**	20	463 850	223 816	**18**	223 816
10	**LTP juhendate palgatoetus**	642	2 894 865	2 495 954	**633**	2 872 178
11	**Rahvakultuuri partnerorganisatsioonid**	7	686 164	634 860	**7**	634 860
12	**Teater maal**			148 437		
	KOKKU	**901**	**5 383 422**	**4 218 404**	**863**	**4 458 283**

Toetusmeetmete positiivne mõju:

- kogukondade soov väärtustada elavat pärandit ning sellega seotud sündmuste ja muude ettevõtmiste vajalikkus järjepidevuse tagamisel;
- suurenenud on kogukonna usaldus kultuuri instituutide tegevustele;
- uued kogukondlikud pärimuslikud algatused (töötoad vanade käsitöövõtete elavdamiseks/elustamiseks jne);
- Seto leelokooride toetus tõi kaasa seto meestelaulu elavnemise;
- pärimuskultuuri alased trükised, veebilehed;
- kogukonnad väärtustavad murdekeelt ja oma identiteeti.

Kui ei oleks toetusmeetmeid, siis väheneks toetus ja jätkusuutlik tegevus…

- keelepesadele;
- pärimuslaagritele;
- murdekeele ja -kultuuri laagritele;
- murdekeelsetele saadetele, trükistele (nt kalendrid, aabitsad, ajalehed, töölehed) ja veebiväljaannetele;
- pärimuslikele töötubadele ja traditsioonilistele käsitöö võtetele (käsitöö, puutöö jne);
- jm tegevustele.

Soovid osaleda infoväljas?

- Toetusmeetmete osakond koostöös maakonna rahvakultuurispetsialistiga viib läbi infopäevi kohapeal või vajadusel ka veebivahendusel.
- Eesti Rahvakultuuri Keskuse kodulehelt vastava toetusmeetme juurest https://rahvakultuur.ee/toetused/toetusmeetmed/
- Sisene taotluskeskkonda https://toetused.kul.ee/et/login ja asu taotlust täitma.
- Abi saad vastava toetusmeetme koordinaatorilt https://rahvakultuur.ee/kontakt/

Muret teeb

- sädeinimeste vahetus kogukondades (nõrgad projektide eestvedajad);
- ülepaisutatud eelarved, mis näitavad seda, et küsime rohkem niikuinii antakse vähem;
- eelarve planeerimine (lisa)ressursside saamise osas *(lisatoetusi ei saadud, sündmus ei toimu, toetus makstakse tagasi);*
- ajaplaneerimine *(sündmus ei toimu, toetus makstakse tagasi);*
- haldusreformi muutuste käigus ei saada enam aru, kas ja mis on oluline.

Kokkuvõtteks

- tasub silmas pidada, et kõik sõltub kohaliku piirkonna eripärast, kogukonnast, traditsioonidest ja loomulikult eestvedajatest. Ei ole harvad needki juhtumid, kus eestvedaja lahkumisel või vahetumisel on sündmused soikunud ning lõpuks hääbunud. Mõnede sündmuste toimumine saab aga aja jooksul ise otsa. Olgu selle põhjenduseks siis ideede-, inim- või materiaalse ressurssi nappus.
- eraldatud toetused on oluline tugi kohalikele kogukondadele ning paikkondlike traditsioonide jätkumisele. Kultuuriruumide piirkonnad, kogukonnad, tavad, traditsioonid ja ajalooline mälu on erinevad ning seepärast tuleb igat kultuuriruumi vaadelda eraldi vikerkaare värvina, mis harmoonilise kooskõlana moodustab ühtse hoitud ja väärtustatud Eesti vaimse kultuuripärandi.

Toetusmeetmed - Eesti Rahvakultuuri Keskus

